

Kiinnipitotilanteet Vantaan kaupungin kouluissa

PK, AR

Avoimuus on koulun ja kodin yhteistyön perusta, ja kaikkien turvallisuus on ensisijaista. Sen takia haluamme keskustella fyysisestä rajoittamisesta/kiinnipidosta, ja tuoda esille keinoja, joilla kehittää olemassa olevia käytäntöjä.

Missä tilanteissa käytetään kiinnipitoa

Jos oppilas on vaaraksi itselleen tai muille, häntä saatetaan kiinnipitää. Kiinnipito on viimeinen keino se jälkeen, kun kaikkea muuta on kokeiltu. On kuitenkin huomioitavaa, että fyysinen rajaaminen on usein traumaattista niin henkilökunnalle, oppilaalle kuin hänen huoltajilleenkin.

Kiinnipidon ennakointi

Millä tavalla huomioidaan kiinnipitotilanteeseen johtavaa tilannetta? Osataanko tunnistaa kuormittavia tekijöitä ja toimia niin, että kiinnipitotilanteesta vältytään?

Kuka saa käyttää kiinnipitoa

Perusopetuslaissa voimakeinojen käyttöoikeus luokasta poistamistilanteessa on vain rehtorilla ja opettajalla, hätävarjelutilanteessa myös muilla. Huomio, perusopetuslaki käsittelee vain **luokasta poistamista**. Erityisluokilla ollaan kiinnipidoissa hankalasti asemoidussa tilanteessa, sillä luokasta poistaminen ei ole useinkaan hyödyllistä autististen lasten kohdalla. **Hätävarjelutilanteessa kiinnipitoon on kaikilla oikeus, myös avustajilla.** Koulunkäynninohjaajalla ei kuitenkaan ole oikeutta kiinnipitoon, mutta käytännössä koulunkäynninohjaajille sanotaan, että tämä pitää hoitaa. Lisäksi on epäselvää, poikkeako ohjeistus ja keinovalikoima, jos sama henkilö toimii sekä koulunkäynninohjaajana että iltapäivähoidossa/lomatoiminnassa.

Kiinnipidon seuraukset ja siihen liittyvät asenteet

Kiinnipidosta seuraa aina ilmoitus kotiin. Vantaalla tehdään myös ns. Tutka-ilmoitus uhka- ja vaaratilanteesta järjestelmään. Kiinnipitoja leimaa joidenkin mielestä jonkinlainen salamyhkäisyyden ilmapiiri. Kun kaikki olisi julkista, aukikirjoitettua ja huoltajien kanssa läpikäytyä, tilanne olisi kouluissa selkeä kaikille. Välillä koulun aikuisia uhkaillaan kiinnipitojen jälkeen poliisilla ja tiedotusvälineillä. Varsinkin, jos kiinnipidosta on jäänyt esimerkiksi hiertymiä tai mustelmia oppilaaseen.

Ohjeistuksen puuttuessa ei ole myöskään seurantaa, valvontaa eikä kaikkien käytettävissä olevien keinojen arviointia. Seuranta, valvonta ja arviointi ohjaavat työn kehittämistä, näiden puuttuessa kehittäminen unohtuu. Tehdäänkö kiinnipitotilanteista aina ilmoitus? Onko seurantaa?

Vanhemmilla, joiden lapsi tulee kiinnipidetyksi, on epätietoisuutta ja kysymyksiä. Ohjeistus ja avoimuus ovat kaikkien etu, kiinnipito on oikeusturvakysymys. Avoimuus on koulun ja kodin yhteistyön perusta.

Vammaisneuvosto 24.3.2021

Esitys:

Vammaisneuvoston jäsen Pia Karasjärvi ehdottaa, että laaditaan julkinen ohjeistus koulussa tapahtuviin kiinnipitoihin liittyen.

Ohjeistukseen sisällytetään:

- koulun ja opettajan vastuut, riittävän osaamisen varmistaminen, oikeat keinot, onko koulussa oikea osaaminen
- miten kiinnipitotilanteita ehkäistään ennalta (esim. HAASTE-malli)
- yhteistyö kodin kanssa: miten ja minne tapahtuma kirjataan, mitkä tekijät näyttivät johtavan tilanteeseen, kuka on yhteydessä kotiin, milloin/ mihin mennessä, miten tapahtumista keskustellaan, miten vanhemmat mukaan ennaltaehkäisyyn, miten asiaa käsitellään lapsen kanssa, yhteistyö vanhempien kanssa. Näitä voisi esim. käydä läpi HOJKSissa.
- miten seuranta toteutuu: kasautuvatko tietyille oppilaille, tiettyihin kouluihin, tilanteisiin, onko näissä jotain mikä kuormittaa lasta, onko jokin muuttunut, onko lapsella sopivat tukitoimet nykytilanteessa

Kasvatuksen ja opetuksen toimialan edustaja Ari Ranki ehdottaa, että Vammaisneuvoston jäsen Karasjärven ehdotukset vietäisiin käsiteltäväksi Kasvatuksen ja opetuksen toimialan johtoryhmään, jossa linjataan ehdotuksien etenemisestä.

Päätös:

Vammaisneuvoston jäsen Pia Karasjärven ehdotus viedään käsiteltäväksi ja kasvatuksen ja oppimisen toimialan johtoryhmään, jossa aiheesta käydään keskustelua. Aihetta käsitellään uudelleen toukokuun vammaisneuvoston kokouksessa. Aiheeseen liittyvän käsittelyyn neuvoston jäsen Karasjärvi ja kasvatuksen ja oppimisen toimialan edustaja Ranki vastaavat aiheen etenemisestä.